

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

دوره: کارشناسی

رشته: نوازندگی موسیقی ایرانی

گروه: هنر و معماری

کمیته: موسیقی

مصوبه هشتصد و چهلمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۲/۰۵/۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی

کمیته تخصصی: موسیقی

گروه: هنر

گرایش:

رشته: نوازندگی موسیقی ایرانی

کد رشته:

دوره: کارشناسی

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و چهلین جلسه مورخ ۹۲/۰۵/۲۷، برنامه درسی بازنگاری شده دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگاری شده دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۲/۰۵/۲۷ جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی رشته نوازندگی ساز ایرانی مصوب سیصد و هشتاد و دومین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۷۸/۰۷/۲۵ شد و برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگاری شده دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رای صادره هشتصد و چهلین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۲/۰۵/۲۷ درخصوص برنامه درسی بازنگاری شده دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی:

۱. برنامه درسی بازنگاری شده دوره کارشناسی ارشد رشته نوازندگی موسیقی ایرانی که از سوی دانشگاه هنر تهران پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگاری است.

دکتر عبدالرحیم توه ابراهیم

مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی

توه ابراهیم

فصل اول

مشخصات کلی

۱. تعریف و هدف:

رشته نوازندگی موسیقی ایرانی، یکی از دوره های کارشناسی آموزش عالی است که هدف آن تربیت نوازندگان با بهره جویی از موسیقی اصیل و سنتی ایرانی است.

۲. طول دوره و شکل نظام مطابق با آیین نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد:

طول متوسط دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی، مطابق با آیین نامه وزارت علوم تحقیقات و فناوری می باشد.

نوع و تعداد واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی این رشته ۱۳۶ واحد به شرح ذیل می باشد:

- دروس عمومی ۲۲ واحد
- دروس پایه ۲۸ واحد
- دروس اختیاری ۱۸ واحد
- دروس تخصصی ۶۸ واحد

۳. نقش و توانایی های فارغ التحصیلان:

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی رشته نوازندگی موسیقی ایرانی قادر خواهند بود با اخذ دانش عمومی و نظری و عملی درباره ی موسیقی و نیز توانائی های لازم در زمینه نوازندگی به عضویت در ارکسترهای موسیقی ایرانی در آیند. ضمناً فارغ التحصیلان این رشته می توانند به آموزش نوازندگی ساز مربوطه و نیز دروس نظری موسیقی در هنرستان های موسیقی در سطح کشور بپردازند.

۵. ضرورت و اهمیت:

نظر به نیاز جامعه اسلامی به رشته موسیقی در سطح کشور با ویژگی‌هایی که پیش از این در برنامه حاضر به آن اشاره شده است، تربیت نیروهای متعهد و کارا در این زمینه از طریق آموزش سطوح عالی دانشگاهی ضرورت دارد.

فصل دوم : جداول دروس

۱-۲ درسهای عمومی (۲۲ واحد)

درس عمومی و معارف اسلامی			
ردیف	گرایش	نام درس	مقدار واحد
۱		اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲
		انسان در اسلام	۲
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲
۲		فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲
		اخلاق اسلامی (مسئله و مفاهیم)	۲
		آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲
		عرفان عملی اسلامی	۲
		انقلاب اسلامی ایران	۲
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲
		اندیشه سیاسی امام خمینی «ره»	۳
۴		تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲
		تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲
		تاریخ امامت	۲
۵		تفسیر موضوعی قرآن	۲
		تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲
۶		زبان فارسی	۲
		زبان انگلیسی	۲
۸		تربیت بدنی ۱	۱
۹		تربیت بدنی ۲	۱
۱۰		نمایش خنجرانه و جمعیت	۲
		جمع کل واحدهای عمومی	۲۲

- دو درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه درسهای مبانی نظری اسلام
- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه درسهای اخلاق اسلامی
- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه درسهای انقلاب اسلامی
- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه درسهای تاریخ تمدن اسلامی
- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه درسهای آشنایی با منابع اسلامی

جدول دروس پایه

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱	سرایش (۱) -	۲	-	۶۴	۶۴
۲	سرایش (۲) -	۲	-	۶۴	۶۴
۳	سرایش (۳) -	۲	-	۶۴	۶۴
۴	تربیت شنوایی (۱) -	۲	-	۶۴	۶۴
۵	تربیت شنوایی (۲) -	۲	-	۶۴	۶۴
۶	هماهنگی اصوات (هارمونی) (۱) -	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۷	هماهنگی اصوات (هارمونی) (۲) -	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۸	مبانی صداشناسی -	۲	۳۲	-	۳۲
۹	پیانوی عمومی (۱) -	۲	-	۶۴	۶۴
۱۰	پیانوی عمومی (۲) -	۲	-	۶۴	۶۴
۱۱	تاریخ موسیقی ایران -	۲	۳۲	-	۳۲
۱۲	تاریخ موسیقی جهانی -	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	ساز شناسی موسیقی ایران -	۲	۳۲	-	۳۲
۱۴	تمپک نوازی عمومی (۱) -	۲	-	۶۴	۶۴
		۲۸	۱۶۰	۵۷۶	۷۳۶

جدول دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعات		پیش نیاز
			نظری	عملی	
۱	ساز ایرانی (۱)	۴	-	۱۲۸	-
۲	ساز ایرانی (۲)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۱)
۳	ساز ایرانی (۳)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۲)
۴	ساز ایرانی (۴)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۳)
۵	ساز ایرانی (۵)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۴)
۶	ساز ایرانی (۶)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۵)
۷	ساز ایرانی (۷)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۶)
۸	ساز ایرانی (۸)	۴	-	۱۲۸	ساز ایرانی (۷)
۹	همنوازی (۱)	۲	-	۶۴	ساز ایرانی (۳)
۱۰	همنوازی (۲)	۲	-	۶۴	همنوازی (۱)
۱۱	همنوازی (۳)	۲	-	۶۴	همنوازی (۲)
۱۲	آواز جمعی (۱)	۲	-	۶۴	سرایش (۳) - تربیت شنوایی (۱)
۱۳	آواز جمعی (۲)	۲	-	۶۴	آواز جمعی (۱)
۱۴	دشیراز (۱)	۲	-	۶۴	ساز ایرانی (۴)
۱۵	دشیراز (۲)	۲	-	۶۴	دشیراز (۱)
۱۶	ارکستر ایرانی (۱)	۴	-	۱۲۸	همنوازی (۱)
۱۷	ارکستر ایرانی (۲)	۴	-	۱۲۸	ارکستر ایرانی (۱)
۱۸	ارکستر ایرانی (۳)	۴	-	۱۲۸	ارکستر ایرانی (۲)
۱۹	ارکستر ایرانی (۴)	۴	-	۱۲۸	ارکستر ایرانی (۳)
۲۰	اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۱)	۲	-	۶۴	ساز جهانی (۶) - همنوازی (۲)
۲۱	اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۲)	۲	-	۶۴	اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۱)
۲۲	اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۳)	۲	-	۶۴	اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۲)
		۶۸	-	۲۱۷۶	۲۱۷۶

جدول دروس اختیاری

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعات		
			نظری	عملی	جمع
۱	فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۲۲	-	۲۲
۲	سرایش (۴)	۲	-	۶۴	۶۴
۳	تربیت شنوایی (۳)	۲	-	۶۴	۶۴
۴	پیانو اختصاصی	۲	-	۶۴	۶۴
۵	کاربرد رایانه در موسیقی	۲	۱۶	۲۲	۴۸
۶	تحلیل مبانی نظری موسیقی	۲	۲۲	-	۲۲
۷	اجرای صحنه‌ای آواز جمعی	۲	-	۶۴	۶۴
۸	آفرینش در موسیقی ایرانی	۲	۱۶	۲۲	۴۸
۹	تئیک نوازی عمومی (۲)	۲	-	۶۴	۶۴
۱۰	آشنایی با تصانیف قدیمی	۲	۱۶	۲۲	۴۸
۱۱	ساز شناسی موسیقی جهانی	۲	۲۲	-	۲۲
۱۲	هماهنگی اصوات (هارمونی) (۳)	۲	۱۶	۲۲	۴۸
		۲۴	۱۶۰	۴۴۸	۶۰۸

* از مجموع واحدهای فوق دانشجویان می‌توانند تا ۱۸ واحد انتخاب نمایند.

فصل سوم : شرح دروس

- نوع درس : اختیاری
- نام درس : تحلیل مبانی نظری موسیقی
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : نظری
- پیشنیاز : ندارد
- هدف : تحلیل علمی مبانی نظری موسیقی براساس وجه تسمیه‌ها و علت وجودی مباحث آن

شرح درس:

آموزش تحلیلی مباحث مبانی نظری موسیقی از ابتدای تئوری موسیقی تا انتهای مبحث آکورد شناسی براساس وجه تسمیه‌ها و علت وجودی هر یک از عناوین موجود در تئوری موسیقی

بعنوان مثال :

- ۱- علت وجود خطوط اضافه
- ۲- علت وجود کلیدهای گوناگون
- ۳- علت وجود کیفیت گوناگون فواصل ملودیک و هارمونیک از قبیل: درست، بزرگ، کوچک و ...
- ۴- علت پیدایش ترتیب دیزها و بمل‌ها و ...
- ۵- چگونگی نگارش خطوط ریتمیک با رعایت فواصل زمانی بصورت افقی و عمودی و ترکیب ریتم‌های مختلف از قبیل: ترکیب تقسیمات دوتایی و سه تایی و یا سه تایی و چهارتایی که نتیجه آن ریتم جدیدی را بوجود می‌آورد.

نوع درس : پایه

نام درس : سرایش (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : -

هدف : آشنایی و شناخت انواع ریتم و فواصل اصوات و اختلاط آنها از طریق

سرایش

شرح درس:

۱- آشنایی با انواع ریتم‌های ساده و ترکیبی از نوع بدون سکوت و با سکوت در قالب

میزان‌های $\frac{9}{8}$ ، $\frac{6}{8}$ ، $\frac{3}{4}$ ، $\frac{4}{4}$ ، $\frac{2}{4}$

۲- آشنایی با فواصل اصوات بصورت متصل و منفصل در گامهای دوماژور، سل‌ماژور، قاماژور.

۳- اختلاط ریتم و فواصل اصوات بصورت ملودی‌های آوازی، با استفاده از موارد اشاره شد در

بند‌های ۱ و ۲

- نوع درس : پایه
- نام درس : سرایش (۲)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : سرایش (۱)
- هدف : آشنایی و شناخت انواع ریتم و فواصل اصوات و اختلاط آنها از طریق سرایش

شرح درس:

ادامه مباحث اشاره شده در سرایش (۱) بنا بر وزن خوانی ریتمها بصورت پیشرفته تر و تعمیم موارد مربوط به فواصل اصوات در تمامی گامهای مازور در قالب ملودیهای آوازی

- نوع درس : پایه
نام درس : سرایش (۳)
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : سرایش (۲)
هدف : آشنایی و شناخت انواع ریتم و فواصل اصوات و اختلاط آنها از طریق سرایش

شرح درس:

ادامه مباحث اشاره شده در سرایش (۲) با استفاده از گامهای مازور و مینور بصورت ملودیهای آوازی در قالب میزانهای ساده، ترکیبی و لنگ

نوع درس : اختیاری

نام درس : سرایش (۴)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : سرایش (۳)

هدف : آشنایی و شناخت انواع ریتم و فواصل اصوات و اختلاط آنها از

طریق سرایش

شرح درس:

ادامه مباحث اشاره شده در سرایش (۳) با استفاده از آلتراسیون ها، مدولاسیون ها، دینامیک و آگوییگ در قالب ریتم های ساده، ترکیبی و لنگ بصورت ملودیهای آوازی

نوع درس : پایه

نام درس : تربیت شنوایی (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : سرایش (۲)

هدف : شناخت عملی نسبت به ریتم و فواصل اصوات به تفکیک و نیز اختلاط
آنها از طریق شنوایی

شرح درس:

- ۱- شناخت ریتمهای ساده و ترکیبی از نوع بدون سکوت و با سکوت به صورت جداگانه، از طریق شنوایی، در قالب میزانهای $\frac{9}{8}$ ، $\frac{6}{8}$ ، $\frac{4}{4}$ ، $\frac{3}{4}$ ، $\frac{2}{4}$
- ۲- شناخت فواصل اصوات متنوع بصورت متصل و منفصل در گامهای دوماژور، سل ماژور و فاماژور از طریق شنوایی
- ۳- درک شنوایی بر اختلاط ریتم و فواصل اصوات بگونه ملودیک با استفاده از موارد اشاره شده در بندهای ۱ و ۲

- نوع درس : پایه
- نام درس : تربیت شنوایی (۲)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : تربیت شنوایی (۱)
- هدف : آشنایی و شناخت عملی نسبت به ریتم و فواصل اصوات به تفکیک و نیز اختلاط آنها از طریق شنوایی

شرح درس:

- ۱- ادامه مباحث اشاره شده تربیت شنوایی (۱) و تعمیم آنها در تنالیته‌های مازور و مینور بصورت خط ملودیک در قالب میزانهای ساده و ترکیبی بصورت جداگانه.
- ۲- تربیت شنوایی برای اصوات دو صدایی از طریق تعریف فواصل متنوع (اعم از بزرگ-کوچک-کاسته-افزوده، و ...) نسبت به تونیک گام دومازور و تجربه آنها در دیگر گامها

- نوع درس : پایه
- نام درس : هماهنگی اصوات (هارمونی)(۱)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : نظری - عملی
- پیشنیاز : سرایش (۱)
- هدف : آشنایی با قواعد هماهنگی اصوات و چگونگی پیوند آکوردها

شرح درس:

- ۱- تعریف هارمونی و مروری بر شناخت آکوردها با حالت پایگی و معکوس
- ۲- گستره صوتی انسان و تقسیم‌بندی چهارگانه آن برای نوشتن هارمونی چهاربخشی
- ۳- شناخت بوزیسیون‌های مختلف آکوردها
- ۴- شناخت حرکات چهارگانه مایل - موازی - مستقیم - مخالف، بین بخش‌های مختلف و ممنوعیت‌های اینگونه حرکات از قبیل پنجم‌ها و اکتاوهای موازی و همچنین پنجم و اکتاو مخفی
- ۵- شناخت فاصله‌های ملودیک و هارمونیک مجاز و ممنوع
- ۶- وصل آکوردهای اصلی به حالت پایگی
- ۷- معکوس اول آکوردهای سه‌صدایی و وصل آن به حالت پایگی آکوردهای دیگر

- نوع درس : پایه
- نام درس : مبانی صداشناسی
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : نظری
- پیشنیاز : -
- هدف : آشنایی با صداهای موسیقی و عوامل فیزیکی مربوط به آن

شرح درس:

- ۱- صدا چیست و چگونه ایجاد می‌شود.
الف: آشنایی با حنجره انسان و چگونگی ایجاد اصوات موسیقی و کلام
ب: ساختمان گوش
- ۲- ارتعاشات عرضی و طولی و کروی و کیفیت انتشار آنها و رابطه‌ی آنها با سازهای گوناگون
- ۳- آشنایی با انتشار صوت به زبان ساده و اثر سرعت صوت در سازهای موسیقی
- ۴- انعکاس، انکسار صوت در رابطه با تالارهای کنسرت
- ۵- شناخت ابزارهای تولید کننده‌ی صداها و علت ایجاد کیفیت‌های رنگ صوتی
الف: نسبت طول سیم‌ها و لوله‌های باز و بسته و زیر و بمی و کیفیت آنها
ب: هارمونیک‌های صدای مبنا و ارتباط آنها با ایجاد گام و آکورد و سیستم‌های چهارگانه

یادآوری: در این درس، نتایج حاصله از آزمایش‌های ساده و قابل فهم مورد نیاز است.

- نوع درس : پایه
- نام درس : بیانوی عمومی (۲)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : بیانوی عمومی (۱)
- هدف : در ادامه هدف ذکر شده در بیانوی عمومی (۱)

شرح درس:

- ۱- اجرای اتودهای مقدماتی و ساده با استفاده از متدهای نوشته شده معتبر در این زمینه
- ۲- فراگیری قطعات ساده‌ای از یوهان سباستین باخ مانند پرلود و فوگ‌های کوتاه
- ۳- فراگیری قطعات ساده آهنگسازان دوره کلاسیک مانند سوناتین، روندو، منولت‌های کوتاه و ...

نوع درس : پایه

نام درس : تاریخ موسیقی ایران

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : -

هدف : بررسی سیر تطور موسیقی در ایران از دوران باستان تا قرن حاضر

شرح درس:

- ۱- موسیقی دوره‌ی هخامنشی
- ۲- موسیقی دوره‌ی ساسانی
- ۳- موسیقی دوره‌ی اسلامی
- ۴- موسیقی دوره‌ی نهفت علمی موسیقی
- ۵- موسیقی دوره‌ی معاصر ایران

- نوع درس : پایه
نام درس : تاریخ موسیقی جهانی
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : تحلیل مبانی نظری موسیقی
هدف : بررسی سیر تطور دوره‌های گوناگون موسیقی جهان

شرح درس:

- ۱- بررسی موسیقی دوره‌ی رنسانس
- ۲- بررسی موسیقی دوره‌ی "باروک" و "روکوکو"
- ۳- بررسی موسیقی دوره‌ی کلاسیک
- ۴- بررسی موسیقی دوره‌ی رمانتیک اولیه و پیشرفته

- نوع درس : پایه
- نام درس : سازشناسی موسیقی ایران
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : نظری
- پیشنیاز : -
- هدف : شناسایی سازهای سنتی و محلی ایران به منظور آشنائی با وسعت صوتی و امکانات اجرایی سازها

شرح درس:

گروه سازهای سنتی

- ۱- مضرابی : تار، تار آذری، بم تار، سه تار، سنتور، رباب، قانون، عود
- ۲- کمانی : کمانچه
- ۳- بادی : نی
- ۴- کوبه‌ای : تمبک، دف

گروه سازهای محلی

- ۱- مضرابی : دوتار، تنبور، چگور، پنجو
- ۲- کمانی : قیچک، انواع کمانچه‌های محلی
- ۳- بادی : سرنا، گرتا، بوق، دوزله، نی انبان، بالابان، لله وا
- ۴- کوبه‌ای : دهل، دایره، دمام، گوزگه، دو طبله، نقاره، خم یا خمک

- نوع درس : پایه
- نام درس : تمبک‌نوازی عمومی (۱)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : ساز ایرانی (۴)
- هدف : توانایی اجرای نوازندگی تمبک در حد درک اجرای ریتم‌های موسیقی

ایرانی

شرح درس:

- ۱- آشنایی با خط تمبک
- ۲- آشنایی با ساختمان تمبک و شرایط استفاده از پوست‌های متفاوت
- ۳- اجرای ریز ۹ انگشتی در طول آموزش تمبک
- ۴- اجرای توم
- ۵- اجرای پلانگ‌ها (انگشت دوم و سوم)
- ۶- تمرینات برای اجرای دست باز
- ۷- تلفیق پلانگ و دست باز
- ۸- اجرای ریز، پلانگ، دست‌بازهای چپ و راست به ترتیب در میزان‌های $\frac{6}{8}$ ، $\frac{3}{4}$ ، $\frac{4}{4}$ ، $\frac{2}{4}$
- ۹- به نحوی که موقعیت ضرب‌ها را از نظر قوی - ضعیف - نیمه‌قوی - نیمه‌ضعیف مشخص نماید.
- ۱۰- زینت‌ها شامل پیش ریز و اشاره.

نوع درس : تخصصی

نام درس : ساز ایرانی (۱)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : -

هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه های آواز بیات ترک و آواز دشتی براساس یکی از ردیف های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در آواز بیات ترک و آواز دشتی و یا قطعات ضربی دیگر از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۲)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۱)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه های آواز افشاری و آواز ابوعطا براساس یکی از ردیف های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در آواز افشاری و آواز ابوعطا از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۳)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۲)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه شور براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه شور از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.

نوع درس	:	تخصصی
نام درس	:	ساز ایرانی (۴)
تعداد واحد	:	۴ واحد
نوع واحد	:	عملی
پیشنیاز	:	ساز ایرانی (۳)
هدف	:	تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه ماهر براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه ماهر از آثار معتبر عوسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۵)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۴)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه همایون و آواز اصفهان براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه همایون و آواز اصفهان از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۶)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۵)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه چهارگاه براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه چهارگاه از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۷)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۶)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه سه‌گاه و دستگاه نوا براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه.
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه سه‌گاه و دستگاه نوا از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.
- ۳- تکرار اجزای جملات و تحریرهای اجرا شده توسط آواز در دستگاه‌ها و آوازهای ایران بوسیله ساز مربوطه.

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ساز ایرانی (۸)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۷)
هدف : تسلط بر تکنیک سازی و چگونگی اجرای ردیف موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای کامل گوشه‌های دستگاه راست پنجگاه براساس یکی از ردیف‌های معتبر در سطح عالی نوازندگی بوسیله ساز مربوطه
- ۲- اجرای چند قطعه ضربی در دستگاه راست پنجگاه از آثار معتبر موسیقیدانان ایرانی نوشته شده (تنظیم شده) برای ساز مربوطه.
- ۳- ابداع لحن مناسب متعاقب آنچه که آواز اجرا می‌کند در دستگاه‌ها و آوازهای ایران بوسیله ساز مربوطه .

نوع درس : تخصصی

نام درس : همنازی (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ساز ایرانی (۳)

هدف : اجرای قطعات موسیقی برای دستیابی به تواناییهای اجرایی بصورت جمعی

شرح درس:

اجرای قطعات موسیقی ایرانی بصورت گروهی یکصدایی از آثار معتبر اساتید موسیقی

ایران بنا بر انتخاب و تصویب شورای هنری دانشکده

نوع درس : تخصصی

نام درس : هم‌نوازی (۳)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیش‌نیاز : هم‌نوازی (۱)

هدف : اجرای قطعات موسیقی برای دستیابی به تواناییهای اجرایی بصورت جمعی

شرح درس:

اجرای قطعات موسیقی ایرانی بصورت دونوازی، سه‌نوازی، چهارنوازی و ... با ترکیبات

صوتی متفاوت

نوع درس : تخصصی

نام درس : همناواری (۳)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : همناواری (۲)

هدف : اجرای قطعات موسیقی برای دستیابی به تواناییهای اجرایی بصورت جمعی

شرح درس:

اجرای قطعات موسیقی بصورت دونوازی، سه‌نوازی، چهارنوازی و ... با ترکیبات صوتی متفاوت

در سطح پیشرفته

نوع درس : تخصصی

نام درس : آواز جمعی (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : سرایش (۳) - تربیت شنوایی (۱)

هدف : دستیابی به تواناییهای لازم در اجرای آواز جمعی

شرح درس:

۱- نحوه صحیح تنفس برای ایجاد صدا

۲- تربیت صدا برای اجرای همخوانی در گروه‌های آواز جمعی شامل :

الف- سوپرانو

ب- آلتو

ج- تنور

د- باس

۳- تمرین صداهای ممتد بصورت گروه‌های مختلف (سوپرانو، آلتو، تنور، باس)

۴- تمرین صداهای ممتد بصورت چهار گروه با هم

۵- اجرای قطعات ساده به صورت هموفونی با رعایت موارد زیر:

الف- تکنیک آواز

ب- صدا دهندگی (سونوریته)

پ- دینامیک

۶- اجرای گانن به صورت‌های مختلف (دو صدایی، سه صدایی، چهار صدایی)

- نوع درس : تخصصی
نام درس : آواز جمعی (۲)
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : آواز جمعی (۱)
هدف : دستیابی به تواناییهای لازم در اجرای آواز جمعی

شرح درس:

- ۱- اجرای قطعات محلی تنظیم شده برای آواز جمعی
- ۲- اجرای قطعات آواز جمعی از آثار آهنگسازان معتبر ایرانی و جهانی در شیوه های گوناگون با رعایت موارد زیر:
  - الف- تکنیک آواز (اکول- ریتمیک- اینتروالیک- مئرومومیک- دینامیک- آگوتیک)
  - ب- صدا دهندگی (سوتوریته)
  - پ- موزیکالیته
  - ت- استلیستیک

- نوع درس : تخصصی
نام درس : دشیفراژ (۱)
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۴)
هدف : دستیابی به توانایی اجرای روان فواصل اصوات، ریتم‌ها و علائم متنوع آثار
موسیقی ایرانی، بدون آشنایی قبلی به اثر مورد نظر

شرح درس:

- ۱- تربیت بینایی چشم در جهت رویت سریع گروه تنها
- ۲- تربیت بینایی چشم در جهت رویت سریع الگوهای ریتمیک
- ۳- اجرای ترتیبی مراحل زیر روی یکایک تنهای گام دومازور و متعاقبا دیگر گامهای مازور و مینور و مقام‌های ایرانی از طریق سرایش و در پی آن اجرای تمامی این مراحل بوسیله
- ۴- ساز مربوطه

- دوتایی به بالا و پایین
- سه تایی به بالا و پایین
- برودری به بالا و پایین
- ریتم گذاری به بالا و پایین

- نوع درس : تخصصی
نام درس : دشیفراز (۲)
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : دشیفراز (۱)
هدف : دستیابی به توانایی اجرای روان فواصل اصوات، ریتم‌ها و علائم متنوع آثار
موسیقی ایرانی، بدون آشنایی قبلی به اثر مورد نظر

شرح درس:

- ۱- تربیت بینایی چشم در جهت اجرای قطعات پیشرفته، متناسب با امکانت اجرای ساز مربوطه در سرعت‌های مختلف
- ۲- پی‌گیری اختلاطی از مراحل فوق از طریق اجرای قطعات و آثار متنوع موسیقی در حد امکانات اجرایی ساز مربوطه

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ارکستر ایرانی (۱)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : همنوازی (۱)
هدف : دستیابی به توانایی لازم به منظور نوازندگی در ارکستر

شرح درس:

- ۱- رعایت تطبیق کوک با سایر سازها در آغاز و طول اجرا
- ۲- هماهنگی در اجرای سرعت‌های تعیین شده (مترونومیک) توسط رهبر ارکستر
- ۳- هماهنگی در اجرای آثار ارکستری بنا بر رعایت شدت و ضعف صدا (دینامیک)
- ۴- اجرای آثار ارکستری نوشته شده توسط آهنگسازان ایرانی

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ارکستر ایرانی (۲)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ارکستر ایرانی (۱)
هدف : دستیابی به توانایی لازم به منظور نوازندگی در ارکستر

شرح درس:

- ۱- در ادامه رعایت تطبیق کوک با سایر سازها در آغاز و طول اجرا
- ۲- در ادامه هماهنگی در اجرای سرعت‌های تعیین شده (مترونومیک) توسط رهبر ارکستر
- ۳- در ادامه هماهنگی در اجرای آثار ارکستری بنابر رعایت شدت و ضعف صدا (دینامیک)
- ۴- در ادامه اجرای آثار ارکستری نوشته شده توسط آهنگسازان ایرانی
- ۵- اجرای قطعات نوشته شده برای ارکستر همراه با تکخوان یا گروه آواز جمعی (گروه کر)

- نوع درس : تخصصی
نام درس : ارکستر ایرانی (۳)
تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : ارکستر ایرانی (۲)
هدف : دستیابی به توانایی لازم به منظور نوازندگی در ارکستر

شرح درس:

- ۱- در ادامه شرح درس ارکستر (۲) از قبیل:
الف: کوک در فواصل اصوات
ب: مقرر شدن به روال مترونومیک
ب: رعایت شدت و ضعف اصوات
- ۲- هماهنگی در اجرای سرعت‌های متغییر (آگوجیک) در آثار ارکستری
- ۳- در ادامه اجرای آثار ارکستری نوشته شده توسط آهنگسازان ایرانی
- ۴- اجرای قطعات نوشته شده برای ارکستر همراه با تکنواز یا تکخوان یا گروه آواز
جمعی (گروه کر)

نوع درس : تخصصی

نام درس : ارکستر ایرانی (۴)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ارکستر ایرانی (۳)

هدف : دستیابی به توانایی لازم به منظور نوازندگی در ارکستر

شرح درس:

- ۱- در ادامه اجرای آثار ارکستری نوشته شده توسط آهنگسازان ایرانی
- ۲- اجرای قطعات نوشته شده برای ارکستر همراه با تکنواز یا تکخوان یا گروه آواز
جمعی (گروه کر)

- نوع درس : تخصصی
- نام درس : اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۱)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : ساز ایرانی (۶) - هم‌نوازی (۲)
- هدف : اجرای صحنه‌ای آثار تدریس شده در واحدهای ساز و گروه‌نوازی به صورت
جمعی و نیز تکنوازی در حضور جمعیت

شرح درس:

اجرای صحنه‌ای موسیقی ایرانی بنا بر رعایت آداب صحنه، در حد مطالب آموخته شده در واحدهای ساز ایرانی و گروه‌نوازی با انجام حداقل سه نوبت اجرا در طول ترم با حضور جمعیت (دو نوبت به صورت جمعی و نوبت سوم با همراهی تمبک)

نوع درس : تخصصی

نام درس : اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۲)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۱)

هدف : اجرای صحنه‌ای آثار تدریس شده در واحدهای ساز و هم‌نوازی به صورت
جمعی و نیز تکنوازی در حضور جمعیت

شرح درس:

اجرای صحنه‌ای موسیقی ایرانی بنا بر رعایت آداب صحنه، در حد مطالب آموخته
شده در واحدهای ساز ایرانی و هم‌نوازی با انجام حداقل سه نوبت اجرا در طول ترم
با حضور جمعیت (یک نوبت به صورت جمعی و نوبت دوم و سوم همراهی ساز با
آواز)

- نوع درس : اختیاری
نام درس : کاربرد رایانه در موسیقی
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری - عملی
پیشنیاز : -
هدف : آشنایی با کاربرد عملی رایانه در موسیقی

شرح درس:

آشنایی با کاربرد نرم افزارهای نت نویسی، ضبط و ویرایش صدا در موسیقی

- نوع درس : اختیاری
نام درس : سرایش (۴)
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : عملی
پیشنیاز : سرایش (۳)
هدف : پیگیری اهداف سرایش (۱)

شرح درس:

ادامه مباحث اشاره شده در سرایش (۳) با استفاده از آلتراسیون‌ها، مدولاسیون‌ها، دینامیک، آگوجیک در قالب ریتم‌های ساده، ترکیبی و لنگ به صورت ملودیهای آوازی

- نوع درس : اختیاری
نام درس : آفرینش در موسیقی ایرانی
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری - عملی
پیشنیاز : هماهنگی اصوات (هارمونی) (۱) - سرایش (۳)
هدف : -

شرح درس:

تهیه ماتریال‌های چندصدائی بر اساس موسیقی دستگاهی ایران:

- ۱- با استفاده از صدای هارمونیک‌ها در اصوات (صوت پنجم)
- ۲- با استفاده از فرود-شاهد-ایست
- ۳- با استفاده از مرکز و میدان معطوفیت (شنود-دید-ذهن)
- ۴- دیسونانس در تحریرها

- نوع درس : اختیاری
- نام درس : هماهنگی اصوات(هارمونی)(۳)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : نظری- عملی
- پیشنیاز : هماهنگی اصوات(هارمونی)(۲)
- هدف : پیگیری اهداف هماهنگی اصوات(هارمونی)(۱)

شرح درس:

- ۱- حل های استثنائی آکورد هفتم نمایان
- ۲- نمایان های ثانوی
- ۳- آکورد هفتم کاسته
- ۴- آکورد نهم ناقص (آکورد هفتم نیم کاسته، معکوس های آن و حل های آن)
- ۵- آکوردهای هفتم غیر نمایان
- ۶- آکوردهای نهم، یازدهم و سیزدهم

لازم است همی موارد سرفصل هم با مسئله ی باس و هم با مسئله سوپراتنو ارائه و حل شوند.

نوع درس : اختیاری

نام درس : اجرای صحنه‌ای آواز جمعی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : آواز جمعی (۲)

هدف : اجرای صحنه‌ای آثار تدریس شده در واحدهای آواز جمعی

شرح درس:

اجرای قطعات تمرین شده در آواز جمعی (۱) و (۲) بنا بر رعایت آداب صحنه به صورت گروه آواز جمعی در حضور جمعیت

«قطعات اجرایی اشاره شده لازم است در دو نوبت در حضور جمعیت اجرا شود.»

نوع درس : اختیاری

نام درس : تربیت شنوایی (۳)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : تربیت شنوایی (۲)

هدف : آشنایی و شناخت عملی ریتم و فواصل اصوات و اختلاط آنها در قالب ملودی

شرح درس:

ادامه مباحث پیشین در قالب ملودی‌ها و آکوردهای دو صدایی با استفاده از میزانهای ساده،
ترکیبی، لنگ

- نوع درس : اختیاری
نام درس : آشنایی با تصانیف قدیمی ایران
تعداد واحد : ۳ واحد
نوع واحد : نظری - عملی
پیشنیاز : ساز ایرانی (۴)
هدف : بررسی و اجرای تصانیف قدیمی ایران به منظور آشنایی با آنها

شرح درس:

اجرای منتخبی از تصانیف قدیمی در دستگاه‌ها و آوازهای موسیقی ایران بوسیله ساز
مربوطه از جمله:

عارف، شیدا، درویش خان، مرتضی نی داوود، امیر جاهد، شهنازی، مرتضی محجوبی و
تصانیف روایت شده از عبدالله دوامی و ...

نوع درس : اختیاری

نام درس : پیانوی اختصاصی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : -

هدف : کسب مهارت‌های لازم در زمینه نوازندگی ساز پیانو

شرح درس:

- ۱- فراگیری حداقل ۴ قطعه از مجموعه انوناسیون‌های دو صدایی باخ
- ۲- فراگیری یک موومان از میان سونات‌های هایدن و موتسارت و یا قطعات مشابه دیگر از آهنگسازان دوره کلاسیک با هماهنگی استاد مربوطه

- نوع درس : پایه
نام درس : سازشناسی موسیقی جهانی
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ساز ایرانی (۵)
هدف : آشنایی با سازهای ارکستر سمفونیک

شرح درس:

آشنایی با سازهای زهی - سازهای بادی چوبی - سازهای بادی برنجی
برای آشنائی با هر یک از سازهای فوق: وسعت صدا و هم‌خانوادگی ساز عنوان
می‌شود.

- این درس در صورت امکان با نمونه‌های صوتی و تصویر سازها همراه خواهد بود.

- نوع درس : اختیاری
- نام درس : تمبک‌نوازی عمومی (۲)
- تعداد واحد : ۲ واحد
- نوع واحد : عملی
- پیشنیاز : تمبک‌نوازی عمومی (۱)
- هدف : توانایی اجرای نوازندگی تمبک در حد درک اجرای ریتم‌های موسیقی ایرانی

شرح درس:

- ۱- اجرای قالب‌های ریتمیک آسان در میزان ترکیبی دو ضربی $\frac{6}{8}$
- ۲- استفاده از قابلیت‌های پلانگ با انگشت شماره چهار
- ۳- سرعت بیشتر در اجرای موارد و مطالب آموخته‌شده
- ۴- استفاده از ریز انگشت سوم (اجرای مطالب گذشته با جایگزینی ریز انگشت سوم بجای ریز-نه انگشتی)
- ۵- آمیزه‌های از اجرای ریز-توم-دست باز
- ۶- اجرای پیش‌ریز، در ناحیه کناره ضمن اجرای ریز نه انگشتی در قالب میزان‌های ساده و همچنین تلفیق آنها با میزان‌هایی که در آنها ریز به اندازه یک ضرب استفاده می‌شود.
- ۷- اجرای قالب‌های ریتمیک آسان در میزانهای ترکیبی $\frac{6}{4}$
- ۸- اجرای قالب‌های ریتمیک آسان در میزان‌های $\frac{6}{16}$ ، $\frac{3}{8}$
- ۹- آشنایی با قابلیت‌های صوتی گوناگون تمبک مانند اجرای گرفته با دست چپ یا راست- اجرای روی چوب و انگشت‌گذاری‌های گوناگون

نوع درس : تخصصی

نام درس : اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۳)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : اجرای صحنه‌ای ساز ایرانی (۲)

هدف : اجرای صحنه‌ای آثار تدریس شده در واحدهای ساز و هم‌نوازی به صورت
جمعی در حضور جمعیت

شرح درس:

در ادامه اجرای صحنه‌ای آثار موسیقی ایرانی با انجام حداقل سه نوبت در طول
ترم به صورت انفرادی (سولو) و با به صورت همراهی ساز با آواز

